

บทที่ 3 ประเภทอาชญากรรม

เนื่องจากอาชญากรรมมีรูปแบบ แห่งพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ฉะนั้นจึงมีความพยายามที่จะแบ่งอาชญากรรม เพื่อจะนำมาจัดลำดับเพื่อศึกษาเปรียบเทียบในประเภทพฤติกรรมเหล่านั้น และเพื่อให้ได้เข้าใจลักษณะทั่วไปของพฤติกรรม

การจัดและจำแนกประเภทอาชญากรรม

การจัดประเภทอาชญากรรม เพื่อศึกษาถึงความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันในกลุ่มอาชญากรรมนั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเพื่อหาสาเหตุและวิธีการป้องกันอาชญากรรมเพื่อทำความเข้าใจในพฤติกรรมอาชญากรรมและการควบคุม เมื่อจัดเป็นหมู่ เป็นประเภทจะเกิดความสะดวกต่อการเก็บสถิติของตำรวจ ศาล และหน่วยงานราชทัณฑ์ และการจำแนกประเภทจะเป็นผลให้เกิดการพัฒนาในแนวความคิดการสร้างทฤษฎีและวิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ เกิดขึ้น ได้มีผู้พยายามจำแนกประเภทอาชญากรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แบ่งเป็นพฤติกรรมที่ชั่วร้าย ซึ่งเรียกว่า การกระทำผิดทางอาญาอย่างร้ายแรง (felony) เช่น ฆาตกรรม ช่มชู้ ชำเรา ฉ้อโกง วางเพลิง และความผิดทางอาญาประเภทเบาไม่ร้ายแรง (misdemeanor) หรือแยกประเภทเป็นความผิดต่อเอกชนและสาธารณะ หรือถือผลแห่งความเสียหายเป็นหลักในกรณีเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน

ได้มีการจัดประเภทอาชญากรรมและอาชญากรไว้โดยการจำแนกตามแนวทางกฎหมาย การจำแนกตามสภาพบุคคล และการจัดประเภทตามลักษณะอาชีพของอาชญากร

การจำแนกประเภทอาชญากรรมตามแนวทางกฎหมาย

ตามที่กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายเป็นแนวทางที่คนในสังคมได้เรียนรู้เพื่อการปฏิบัติให้ถูกต้อง เกิดระเบียบ เมื่อฝ่าฝืนก็อาจหมายถึงการประกอบอาชญากรรมนั่นเอง ฉะนั้น การจำแนกประเภทอาชญากรรมตามแนวทางกฎหมายจึงเป็นการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการศึกษา

และจำแนกอาชญากรรมโดยที่การกระทำนั้นเป็นความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและเป็นอันตรายภายนอก ซึ่งมักจะถือเอาความรุนแรงในการกระทำ กฎหมายจะกำหนดลักษณะโทษไว้ เช่นฆ่าคนตายโดยเจตนา เป็นความผิดต่อชีวิต หรือการกระทำโดยประมาท เช่น นาย ก. มีเจตนาที่จะยิงปืนเล่น แต่ยิงไปถูกที่ไหล่ นาย ข. ฉะนั้นมีเหตุที่สัมพันธ์กันระหว่าง นาย ก. ยิงปืน และอาชญากรรมฐานหมิ่นประมาทที่จะใช้ปืน ประมาทที่จะฆ่าคน กฎหมายจะมีโทษกำหนดไว้แล้วแต่กรณี หรือในความผิดสถานเบา หรือลหุโทษ เช่นการทะเลาะวิวาท การส่งเสียงเอะอะ การทำลายสาธารณสมบัติ สิ่งเหล่านี้เป็นการวางมาตรการอย่างต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจประเภทอาชญากรรมตามแนวทางกฎหมาย

การจัดประเภทอาชญากรรมตามแนวทางกฎหมาย มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษาอาชญากรรมและสามารถทราบข้อมูล ประวัติความเป็นมาของผู้กระทำผิด และกฎหมายยังบรรจุลักษณะความผิดประเภทต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมที่ปรากฏเหล่านั้น

แต่จากการศึกษาไม่ว่าแขนงวิชาใดก็ตาม นักวิชาการจะไม่สรุปการศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง โดยเฉพาะ เช่น ในการศึกษาเรื่องราวอาชญากรรม นักวิชาการมิได้ยึดหลักการจัดประเภทอาชญากรรมตามแนวทางกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาอาชญากรรมจากสภาพอื่น ๆ อีกด้วย เช่น โดยหลักพฤติกรรมศาสตร์และวิเคราะห์สภาพสังคมและวัฒนธรรม แม้ว่าการจัดตั้งที่กล่าวมาใช้วิธีที่ดีที่สุดแต่ก็เป็นประโยชน์แก่สังคมอยู่บ้าง โดยเน้นถึงความยืดหยุ่นในสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การจำแนกประเภทอาชญากรรมตามสภาพบุคคล

อาชญากร คือใคร? คือบุคคลผู้ประกอบอาชญากรรมในสังคมที่ถือระบบประชาธิปไตย กล่าวไว้ว่า แม้บุคคลจะกระทำอาชญากรรมจะไม่ถูกเรียกว่าเป็นอาชญากรจนกว่าจะพิสูจน์และพิจารณาโดยกระบวนการของศาลและศาลตัดสินว่าผิด จึงเรียกว่าอาชญากร (Paul W. Tappan, "Who is the Criminal?" American Sociological Review, 12 : 96-102, February, 1947)

การศึกษาลักษณะของบุคคล โดยพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะที่ปรากฏของผู้กระทำผิดแต่ละบุคคลได้มีการศึกษามานานแล้ว เช่น การศึกษาของ Lombroso ได้ใช้การเปรียบเทียบอาชญากรและความป่าเถื่อนดุร้ายโดยวิธีการศึกษาถึงพันธุกรรม เขาได้พิจารณาว่า ลักษณะของอาชญากรเป็นมาแต่กำเนิด Lombroso ได้ยืนยันว่า อาชญากรแตกต่างจากคนทั่วไป โดยอ้างถึงลักษณะความแตกต่างซึ่งเขาเรียกว่า "ความเสื่อมทรามที่ต้องประนาม" เขาพบว่าความผิดปกติในสภาพร่างกายโดยเฉพาะ กระโหลกศีรษะ เป็นส่วนที่ได้หยิบยกมาพิจารณา นอกจากนี้ความ

บกพร่องทางร่างกาย เช่น ตาบอด หูหนวก ขาพิการ กรรมพันธุ์ การเกิดที่ค่อนข้างยาก มีส่วนสัมพันธ์ให้บุคคลเป็นอาชญากรทั้งสิ้น และนำมาจัดประเภทอาชญากร เช่น อาชญากรจิตผิดปกติ อาชญากรที่กระทำผิดเป็นครั้งคราว หรือ อาชญากรโดยอารมณ์ นอกจาก Lombroso แล้วยังมี Ferri ที่ได้ศึกษาลักษณะของอาชญากรโดยศึกษาชีวภาพของบุคคลและแบ่งประเภทอาชญากรโดยลักษณะ เช่น อาชญากรโดยกำเนิด อาชญากรโดยสันดาน อาชญากรที่จิตผิดปกติ หรือ แนวทัศนะของ Garafalo ที่จัดอาชญากรโดยลักษณะความบกพร่องทางจิต เช่น อาชญากรรุนแรง อาชญากรที่กระทำเพื่อความสนุกสนาน เป็นต้น

การศึกษาและจำแนกอาชญากรโดยลักษณะของเขาเหล่านี้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษาอาชญากรผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคล โดยจะรวมเอาการศึกษาใน อายุ เพศ ภูมิฐานะถิ่นที่อยู่อาศัยเข้ามาช่วยสนับสนุน ทำให้ขอบเขตแห่งการศึกษากว้างขวางออกไปในปัจจุบัน จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ได้พยายามเช่นกันที่จะจำแนกลักษณะของผู้กระทำผิดโดยพิจารณาตัวบุคคลผู้กระทำผิดเหล่านั้น ในเรื่องอารมณ์ นิสัย การเข้าสังคมและสมรรถภาพ การจำแนกลักษณะเช่นนี้ช่วยให้เข้าใจได้ว่าบุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้ จึงประกอบอาชญากรรมประเภทนี้ขึ้นและชี้ถึงความสามารถของบุคคลในการประกอบอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ด้วยพร้อมทั้งยังเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อการฟื้นฟูแก้ไข บำบัดผู้กระทำผิด

การจำแนกประเภทอาชญากรรมตามลักษณะอาชีพอาชญากร

เป็นการจัดประเภทตามลักษณะพฤติกรรมของอาชญากรผู้กระทำผิด นักอาชญาวิทยา ได้พยายามชี้ให้เห็นถึงแบบของอาชญากรรมโดยพิจารณาในแง่อาชีพ เช่น Reckless ได้เสนอแบบของการดำเนินอาชีพอาชญากร 3 ประเภท คือ แบบธรรมดา แบบร่วมและแบบอาชีพ โดยมีลักษณะคล้ายกันในเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (Walter C. Reckless, *The Crime Problem*, 4th ed. Appleton - Century Crofts, Inc., 1967 pp 279-343) Clinard ได้พิจารณาแบบการดำเนินอาชีพทางอาชญากรโดยหาวิธีการจำแนกลักษณะอาชญากร ซึ่งยึดลักษณะต่อเนื่องของพฤติกรรมทางอาชญากร โดยเริ่มกันจากลักษณะที่ไม่ใช่เป็นการดำเนินอาชีพทางอาชญากร ไปจนถึงลักษณะที่เป็นการดำเนินอาชีพอาชญากร (Marshall B. Clinard, *Sociology of Deviant Behavior*, Holt, Rinehart and Winston Inc., NY., 1963)

ระบบพฤติกรรมทางอาชญากรซึ่งนำมากำหนดประเภทอาชญากร แบ่งออกได้ดังนี้

1. อาชญากรรมอาชีพ (Professional Crime) ได้แก่การประกอบอาชญากรรมการกระทำผิดกฎหมายเป็นอาชีพ อาชญากรมีวิธีการดำเนินชีวิตด้วยการกระทำผิดเพื่อหารายได้ โดยมีการศึกษาเทคนิควิธีการในการประกอบอาชญากรรม มีความชำนาญในวิธีการนั้น บางครั้งอาชญากร

อาชีพจะได้รับการจ้างงานให้ประกอบอาชญากรรม ตามวิธีการที่ตนถนัด การปฏิบัติของอาชญากรพวกนี้จะไม่นิยมความรุนแรงหรือใช้กำลังประทุษร้าย เหตุจูงใจของอาชญากรประเภทนี้คือเงินและการผจญภัย จะพบในสังคมเมืองที่ชีวิตความเป็นอยู่มีความสะดวกสบายเพื่อหาโอกาสประกอบอาชญากรรมได้ง่าย อาชญากรอาชีพที่รู้จักกันโดยทั่วไป ได้แก่ การล้วงกระเป๋า ปล้นธนาคาร ปลอมเช็ค เปิดตู้নিরภัย การพนันอาชีพ เป็นต้น อาชญากรพวกนี้จะมีความรอบคอบในการวางแผนและดำเนินงาน

เนื่องจากอาชญากรอาชีพไม่นิยมวิธีการรุนแรง สังคมจึงไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบมากนัก โดยทั่วไป กฎหมายจะกำหนดโทษชั้นกลางแก่ผู้กระทำความผิดประเภทนี้

2. อาชญากรรมติดนิสัย (Habitual Crime) อาชญากรรมประเภทนี้เกิดจากการที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติตนให้เข้ากับมาตรฐานสังคม โดยทั่วไปจะไม่พบความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจตั้งแต่แรกเกิด ไม่พบลักษณะแนวโน้มที่เป็นไปในทางชั่วร้าย แต่พบว่าสิ่งผลักดันให้บุคคลกลายเป็นอาชญากรเกิดจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจในภายหลังเกิดจากภาวะความบีบคั้นบังคับให้มีพฤติกรรมที่ผิดปกติน้อยและเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อาชญากรประเภทนี้บางคนมาจากตระกูลดี มีการศึกษา แต่สมาคมกับกลุ่มมิจฉาชีพหรือเป็นเพราะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จึงเป็นเหตุให้กระทำทุจริต

อาชญากรประเภทนี้จะประกอบอาชญากรรมซ้ำ ๆ โดยไม่เกิดความกลัวเมื่อถูกต้องโทษ เมื่อพ้นโทษแล้วก็กระทำผิดอีก โดยพอใจจะเป็นอยู่เช่นนี้ ซึ่งสังคมถือว่ามีความชั่วร้ายติดอยู่ในบุคลิกภาพ จึงเรียกว่าอาชญากรที่กระทำผิดเป็นนิสัย

3. อาชญากรรมปกเสื้อขาว (White Collar Crime)

“White Collar” ได้แก่พวกทำงานที่มีคอเชิ้ตขาว แต่งตัวสะอาด ทำงานมีหลักฐาน เช่น พวกข้าราชการ นักธุรกิจ พ่อค้า เสมียน เป็นต้น จัดเป็นบุคคลชั้นสูงในสังคม

ลักษณะของการกระทำผิดของอาชญากรประเภทนี้ ได้แก่ การทุจริต ฉ้อราษฎร์-บังหลวงโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ การค้าหนีภาษี โกงภาษีรัฐ

เป็นการกระทำผิดกฎหมาย โดยอาชญากรอาศัยอิทธิพลของตนที่มีอยู่ในกิจการต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพหรือธุรกิจ ถือว่าเป็นการกระทำผิดต่อความไว้วางใจ เช่น หลอกลวงหรือแจ้งความเท็จปกปิดความจริง

4. อาชญากรรมการเมือง (Political Crime)

ลักษณะของอาชญากรรมประเภทนี้ ได้แก่ การกระทำผิดโดยมีการบริหารงานของกลุ่มอาชญากร มีการวางแผนเตรียมพร้อมเมื่อถูกจับกุม รวมทั้งแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติงาน

Mannheim ได้ให้ความหมายของอาชญากรรมประเภทนี้ว่าเป็นการกระทำเพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งตามกฎหมายถือเป็นความผิด แต่ผู้กระทำมิได้คิดว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด (Herman Mannheim, Comparative Criminology, Routledge and Kegan Paul London, 1965)

อาชญากรรมประเภทนี้ได้รับอิทธิพลทางการเมือง โดยการช่วยค่าใช้จ่าย จัดหาคนมาลงคะแนน เพื่อผลประโยชน์ตอบแทนหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอภิสิทธิ์บางอย่าง การกระทำผิดประเภทนี้ได้แก่ การกบฏ การกระทำที่เป็นผิดต่อความมั่นคงของรัฐ การบ่อนทำลาย เป็นต้น

5. อาชญากรรมร่วมกันกระทำ (Organized Crime)

เป็นอาชญากรรมที่มีการรวมตัวกันเป็นหมู่เพื่อร่วมกันกระทำผิด อาจถือเป็นองค์การอาชญากรรม อาชญากรกลุ่มนี้จะมีการดำเนินการอย่างมีแบบแผน มีการแบ่งหน้าที่ มีหน้าที่และการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ผู้กระทำผิดจะยึดอาชีพอาชญากรรมเพื่อให้ได้เงินมาจากการทุจริตทุกอย่าง แม้กระทั่งการใช้วิธีโหดเหี้ยมทารุณ พยายามหลบหลีกเงื้อมมือกฎหมาย งานทุจริตที่กระทำมีหลายด้าน เช่น ค้ายาเสพติด จัดหาหญิงโสเภณี ต้มกลั่นสุราเถื่อน คুমบ่อนการพนัน ชูกรรโชกทรัพย์ โดยอ้างการคุ้มครอง เช่น กลุ่มมาเฟีย

อาชญากรรมประเภทนี้เป็นอาชญากรรมประเภทร้ายแรง อิทธิพลที่สนับสนุนให้อาชญากรกลุ่มนี้ดำเนินการได้ ได้แก่อิทธิพลทางการเงิน โดยกลุ่มอาชญากรมีอำนาจทางการเงินสามารถจับจ่ายใช้สอยจัดหาเครื่องมือทันสมัย รวมทั้งการจ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในการประกอบอาชญากรรม นอกจากนี้มีอิทธิพลทางการเมือง โดยช่วยพรรคการเมืองติดสินบนให้อภิสิทธิ์

แม้ว่าสังคมปรารถนาจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อพฤติกรรมอาชญากรรมประเภทนี้ แต่ความรุนแรงและอิทธิพลของกลุ่มมีมาก ในทางปฏิบัติจึงทำได้ยากและไม่ค่อยประสบผล

6. อาชญากรรมเป็นครั้งคราว (Occasional Crime)

ได้แก่อาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่เจตนาจะฝ่าฝืนระเบียบของสังคมแต่อย่างใดอาจเป็นเพราะความประมาท ขาดความระมัดระวัง อาชญากรรมประเภทนี้ คือ ผู้ที่ทำความผิดเป็นครั้งคราวปกติจะเป็นผู้เคารพต่อกฎหมาย ผู้กระทำผิดจะไม่รู้สำนึกว่าตนได้ประกอบอาชญากรรม เช่น การขบถชนคน หรือการกระทำเพื่อป้องกันตัว

7. อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ (Violent Crime)

ได้แก่ การกระทำผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ช่มชืด ทำร้ายร่างกาย ผู้กระทำผิดไม่เคยมีประวัติอาชญากรรมแต่อาจอยู่ภายใต้วัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลให้กระทำผิด

อาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน

ความเบี่ยงเบน (Deviance) เป็นการกระทำของมนุษย์ซึ่งเบี่ยงเบนออกจากระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุม จากทัศนะของนักสังคมวิทยาให้ความหมายของการเบี่ยงเบนเป็นความประพฤติซึ่งจำเป็นต้องสอดส่องและควบคุม

ที่แล้ว ๆ มา ทฤษฎีทางสังคมวิทยามุ่งสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “ระบบสังคม” องค์การของสังคมประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กันในลักษณะที่มีสมดุลง่าย ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงและคงไว้ซึ่งสิ่งที่มีอยู่แล้ว ระบบมีความซับซ้อนในเชิงความสัมพันธ์ ในโครงสร้างของระบบ นักสังคมวิทยาสนใจไปยังการบังคับในสังคมอย่างมีระเบียบ รูปแบบของการกระทำได้ถูกกำหนดขึ้น องค์การถือเป็นศูนย์กลางในการทำงานอยู่ร่วมกัน พฤติกรรมที่บุคคลพึงกระทำขึ้นอยู่กับค่านิยมของกลุ่มที่วางไว้และรวมทั้งการสร้างบรรทัดฐานขึ้นใช้ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนหรือใกล้เคียงกับที่สังคมกำหนดไว้เป็นพฤติกรรมที่นอกเหนือการควบคุม หรือเรียกว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบน การเบี่ยงเบนเกิดขึ้นเมื่อระบบประสบกับความล้มเหลวต่อการสนองตอบความจำเป็น ความต้องการต่อการกระทำของมนุษย์ Becker ได้ให้ทัศนะว่า “การเบี่ยงเบนไม่ใช่สาระของการกระทำผิด แต่เป็นผลจากการใช้กฎเกณฑ์และการควบคุมบังคับต่อผู้กระทำผิดอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เบี่ยงเบนคือผู้ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวและการเบี่ยงเบนเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนเป็นผู้กำหนดขึ้น” (Howard S. Becker, “Deviance By Definition” in Sociological Theory : A Book of Reading, edited by Lewis A Coser and Bernard Rosenberg, Macmillan Co., 1969) ลักษณะพฤติกรรม อาชญากรรมได้กำหนดขึ้นโดยสังคม เมื่อลักษณะดังกล่าวมีอยู่ในกฎหมายอาชญากรรมจึงเป็นแบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนประเภทหนึ่ง แต่แบบของพฤติกรรมเบี่ยงเบนในสังคม มิใช่จะถูกกำหนดว่าเป็นอาชญากรรมทั้งหมด ถ้าพฤติกรรมนั้นไม่ได้กระทบถึงความเดือดร้อนแก่สาธารณชน เช่น กรณีรักร่วมเพศเดียวกัน การเป็นโสเภณี ฯลฯ

น่าสังเกตว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน พฤติกรรมส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันจะเป็น เช่นคนทั่วไปที่ประพฤติดี จะมีการเบี่ยงเบนไปบ้างในบางครั้ง トラบใดที่การกระทำผิดเมื่อไม่มีใครทราบก็ไม่ถูกดำเนินคดีหรือถือเป็นอาชญากรรม

เด็กกระทำผิดและการกระทำผิดของเด็ก

จากสภาพการที่มีการเปลี่ยนแปลงสังคมปัจจุบัน มีการตั้งข้อสังเกตว่าเด็กกระทำผิดมีจำนวนมากขึ้นจนเป็นที่น่าวิตก การแก้ไขป้องกันถือเป็นหน้าที่ของรัฐและคนทั่วไปที่จะต้องช่วยกันให้ความคุ้มครองป้องกันแก้ไขเด็กเหล่านั้น เพื่อจุดหมายในการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

เด็ก หมายถึงบุคคลอายุเกิน 7 ปี แต่ยังไม่เกิน 14 ปี เยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกิน 14 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี บริบูรณ์ (มาตรา 4 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน)

ความหมายของเด็กกระทำผิด มีขอบเขตกว้างขวางมากครอบคลุมความประพฤติของเด็กในทุกรูปแบบ เช่น การปรับตัวไม่ได้ของเด็ก การไม่อยู่ในโอวาท ไม่เคารพในผู้ใหญ่ ความดื้อรั้น การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เด็กกระทำผิด หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมที่ก่อความเดือดร้อนแก่สังคม เช่น ดิฉลาดเสพติด กระทำผิดกฎหมายหมายอาญา ส่วนการกระทำผิดของเด็ก หมายถึง พฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความต้องการในค่านิยมของวัฒนธรรมที่ครอบงำวิถีชีวิตเด็ก เป็นพฤติกรรมที่ขัดแย้ง หรือต่อต้านสังคมทำให้เกิดการเสียระเบียบ และเป็นพฤติกรรมที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนอื่นไปในทางที่เสียหาย

โดยเหตุที่เด็กเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประกอบอาชญากรรม เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ การกระทำผิดของเด็กถือเป็นการประกอบอาชญากรรม จึงควรที่จะได้ผลตอบแทนจากการกระทำเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ แต่มีความเห็นแย้งว่าเด็กเป็นผู้ที่ขาดความสำนึก ขาดความยับยั้งชั่งใจ และรวมถึงการขาดความเข้าใจในการดำรงชีวิตเช่นผู้ใหญ่ และอาจถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงไม่สมควรลงโทษ พร้อมทั้งเรียกการกระทำผิดที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมว่าการกระทำผิดของเด็ก และตัวเด็กก็ไม่เรียกว่า อาชญากร โดยเปลี่ยนเป็นเด็กกระทำผิด

ในศตวรรษที่ 19 ประเทศต่าง ๆ ได้ศึกษาและปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดโดยมุ่งหวังจะให้เด็กสามารถกลับตนเป็นคนดีโดยสนับสนุนส่งเสริมเด็กให้ประพฤติดีในทางที่ดี โดยเริ่มแต่การจับกุม การแยกควบคุมตัวเด็ก การพิจารณาคดี โดยมีการจัดตั้งศาลคดีเด็ก ซึ่งการพิจารณาในศาลจะเน้นถึงสุขภาพ อารมณ์ ประวัติทางสังคมของเด็ก เป็นสำคัญ เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

วิธีการปฏิบัติต่อเด็กกระทำผิดแตกต่างกันไปตามวัยและความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบของเด็ก ในสังคมไทยมีวิธีการปฏิบัติต่อเด็กดังเช่นในพระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้บัญญัติไว้ว่า “เด็กอายุไม่เกิน 7 ปี กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ เด็กอายุเกินกว่า 7 ปี แต่ยังไม่เกิน 14 ปี กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ศาลอาจใช้วิธีการเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดี เด็กที่มีอายุเกินกว่า 14 ปี แต่ยังไม่เกิน 17 ปี กระทำผิดให้ศาลพิจารณาถึงความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบ ถ้าเห็นควรลงโทษให้ลงโทษได้ และให้ลดโทษที่กำหนดไว้ลงกึ่งหนึ่ง ถ้าเห็นว่าไม่ควรลงโทษก็ให้จัดการตามวิธีการเพื่อให้กลับตนเป็นคนดี เช่นเดียวกับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 7-14 ปี ส่วนผู้ที่มีอายุเกินกว่า 17 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี กระทำผิดถ้าศาลเห็นสมควรลงโทษก็ให้ลงโทษโดยลดโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น 1 ใน 3 หรือกึ่งหนึ่งก็ได้” ซึ่งเป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (มาตรา 73,

74, 75 และ 76 พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499) ต่อมาคำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2515 ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอายุของเยาวชนใหม่ กล่าวคือ ในความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการปล้นทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และทรัพย์สิน ได้กำหนดให้เยาวชน คือบุคคลอายุไม่เกิน 16 ปีบริบูรณ์ อันเป็นผลให้บุคคลผู้มีอายุระหว่าง 16 - 18 ปีขึ้นไป เมื่อกระทำความผิดในคดีดังกล่าวจะต้องถูกพิจารณาคดีในศาลผู้ใหญ่ หรือศาลอาญา การลดอายุเยาวชนดังกล่าวคณะปฏิวัติมีความเห็นว่า “เยาวชนมีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ ได้กระทำความผิดอาญาในลักษณะร้ายแรงมากขึ้นและโดยที่เยาวชนประเภทนี้มีความรู้สึกผิดชอบ พอสมควรแล้ว จึงสมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการนี้ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม”

เกี่ยวกับเรื่องการลดอายุของเด็กและเยาวชน ได้มีข้อถกเถียงกันมานานว่า กฎหมายสมควรกำหนดอายุเด็กและเยาวชนให้น้อยกว่าเดิมหรือไม่ ถ้าสมควรจะกำหนดอายุให้น้อยลงเท่าใด ซึ่งปัญหานี้ยังไม่มีข้อยุติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันทรงมีพระราชดำรัสว่า “เร็ว ๆ นี้มีการคิดกันว่า เรื่องแก้ไขกฎหมายเยาวชนจะต้องลดอายุเด็กที่จะขึ้นศาล จากอายุ 18 ปี ลงมาเป็นอายุ 15 ปี คิดว่าการลดอายุจะทำให้เด็กเซ็ดหลาบ เพราะเมื่อทำผิดแล้วจะต้องเข้าคุกอย่างผู้ใหญ่ แทนที่จะเป็นการดัดแปลงแก้ไขความเป็นอันธพาลกลายเป็นการแก้แค้น หรือชดใช้การทำผิด เมื่อมีความผิดดังนั้น และอยู่ร่วมกับอาชญากรผู้ใหญ่ เยาวชนจะกลายเป็นอาชญากรอาชีพไปเลย อีกส่วนหนึ่ง ถ้าขึ้นศาลผู้ใหญ่จะเรียกร่องสิทธิว่าเป็นผู้ใหญ่ แล้วมีสิทธิ์เหมือนผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผลร้ายเหมือนกัน เพราะปัจจุบันผู้ใหญ่มีสิทธิถืออาวุธ ถ้าได้รับอนุญาต มีใบอนุญาตก็ถืออาวุธไปได้ในที่สมควรได้ เยาวชนผู้ไม่บรรลุนิติภาวะก็ไม่มีสิทธิโดยปริยาย แต่ถ้าลดอายุมาเป็น 15 ปี ก็เป็นการให้สิทธิโดยอัตโนมัติ” (กระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่สมาชิกสโมสรรโลออนไลน์ในประเทศไทย ในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีฉลองการสถาปนา สโมสร ครบรอบ 10 ปี ณ. โรงแรมนารายณ์ กรุงเทพฯ วันจันทร์ที่ 5 มกราคม 2513 คัดลอกจาก อนุรักษ์ สุวรรณบุปผา “หลักอาชญาวิทยา” สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด ซึ่งได้คัดลอกจาก “ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2512 - พฤศจิกายน 2513” พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร กรุงเทพฯ 2514)

จากพฤติกรรมของเด็กกระทำผิด แนวโน้มของสังคมที่พิจารณาถึงเรื่องนี้ มักจะปรากฏในรูปที่ว่า เด็กเหล่านี้เป็นคนไม่ดี ควรต้องได้รับการลงโทษเพื่อความเซ็ดหลาบ แต่ถ้าพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว การใช้วิธีการปฏิบัติต่อเด็กกระทำผิดโดยวิธีการรุนแรงหรือกีดกันออกจากสังคม จะเป็นผลร้ายต่อเด็กเหล่านี้ในอนาคต เมื่อเขาถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี ความรู้สึกมีปมด้อยหรือปลื้มตัวออกจากสังคมหรือแนวโน้มในการมีสัมพันธภาพกับอาชญากรรมจะมีเพิ่มขึ้น จึงเป็นความ

จำเป็นและเป็นความเห็นของผู้ที่ทำงานในหน่วยงานความเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนซึ่งได้แก่นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมวิทยา ผู้พิพากษา ศาลคดีเด็กและเยาวชน เป็นต้น เห็นสมควรที่จะแยกพิจารณาความผิดที่เกี่ยวกับเด็กออกจากอาชญากร เพื่อให้เกิดผลดีในการที่จะแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดีอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนร่วมในอนาคต

คำถามท้ายบท

1. การจำแนกประเภทอาชญากรรม โดยถือลักษณะบุคคลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา มีความเหมาะสมหรือไม่ จงแสดงความคิดเห็น
2. การจัดประเภทอาชญากรรมโดยศึกษาในลักษณะอาชีพของอาชญากรนั้น ๆ มีอะไรบ้าง จงอธิบายให้เข้าใจ
3. ที่เรียกว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” หมายถึงอะไร มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือไม่ จงอธิบาย
4. “เด็กและเยาวชน” หมายถึงใคร? เด็กและการกระทำผิดสมควรจะเรียกว่า ยุวอาชญากรหรือ การกระทำอาชญากรรมหรือไม่ จงแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล